

กลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยว

รูปแบบในการเขียนสารคดีท่องเที่ยว

- ผู้เขียนต้องใช้รูปแบบในการเสนอเรื่องราวที่เหมาะสม และสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่าน เช่น

1. การเล่าเรื่อง

2. จดหมาย

3. บันทึกประจำวัน

รูปแบบในการเขียนสารคดีท่องเที่ยว

1. การเล่าเรื่อง

ผู้เขียนบอกเล่าเรื่องราวอย่างละเอียดชัดเจน เป็นลำดับของการเดินทาง หรืออาจมีบทสนทนาของผู้เขียนกับเพื่อนๆ ร่วมเดินทางด้วย

ตัวอย่างรูปแบบการเล่าเรื่อง

- สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“ระมรกตแห่งความอบอุ่น”** ที่บอกเล่าการเดินทางเข้าสู่ระมรกต

แสงอาทิตย์เริ่มเจิดจ้า ฉันรู้สึกตื่นเต้นกับการไปเที่ยวในสถานที่แห่งนี้เป็นครั้งแรก ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านของฉันประมาณ 20 กิโลเมตร การเดินทางสะดวกสบาย ทางเข้าจะมีอาหาร ขนมและเครื่องดื่มจำหน่ายมากมาย แต่นักท่องเที่ยวทุกคนต้องรับประทานให้เรียบร้อย เพราะเจ้าหน้าที่จะไม่อนุญาตให้นำอาหารเข้าไปรับประทานด้านใน ก่อนเข้าทุกคนจะต้องซื้อบัตรคนละ 20 บาท

ระหว่างทางเดินได้ยินเสียงนกร้องจิบๆ แ่ววคังมาแต่ไกล พร้อมกับได้สัมผัสกับกลิ่นอายของธรรมชาติที่สดชื่น เย็นสบาย เงียบสงบ จากนั้นต้องเดินเข้าไปประมาณ 5 กิโลเมตร จึงจะถึงสระน้ำที่มีน้ำใสสีเขียวคังมรกต สีสนสวยงาม สระน้ำมีขนาดใหญ่ รอบข้างล้อมไปด้วยต้นไม้หลากหลายชนิด มองไปในสระน้ำ เต็มไปด้วยนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและคนไทยที่กำลังเล่นน้ำอย่างสนุกสนาน บางคนกำลังดำน้ำลงไปใต้ท้องสระน้ำ บ้างก็กำลังว่ายน้ำสีหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุข

รูปแบบในการเขียนสารคดีท่องเที่ยว

2. จุดหมาย

ผู้เขียนใช้กลวิธีการเขียนจุดหมายบอกเล่าเรื่องราวการเดินทางท่องเที่ยวให้กับคนสนิทหรือคนรัก เช่น ญาติสนิท มิตรสหาย เป็นต้น

ตัวอย่างรูปแบบจดหมาย

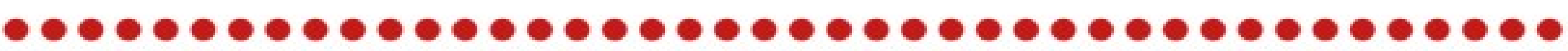
- สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“เที่ยวกรุงโซลให้จุใจ”** เขียนจดหมายถึงน้องสาวเพื่อเล่าการเดินทางในกรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้
มหานครโซล

วันที่ 24 มิถุนายน 2557

น้องรัก

วันนี้พี่มาเที่ยวพิพิธภัณฑ์ Alive Museum ซึ่งเพิ่งเปิดสาขาใหม่ล่าสุดที่ย่านอินซาดง เมื่อเดือนมีนาคม 2557 พิพิธภัณฑ์ Alive สาขาใหม่

ล่าสุดนี้มาพร้อมกับแนวคิดใหม่ที่น่าสนใจมุมมองแบบ 4 มิติ และแบ่ง
โซนการเดินทาง ซึ่งมีทั้งหมด 3 ชั้น อย่างสนุกสนานและท้าทาย ไม่ว่าจะ
จะเป็นประสบการณ์ในห้องมืด (ที่ต้องไปสัมผัสด้วยตัวเองเท่านั้น)
โซนเขาวงกต ที่เราต้องผลักประตูออกไปจากห้องภาพแต่ละห้องให้
ได้ (บางที่ทางออกอาจไม่ใช่ทางออกเสมอไป) และส่วนของภาพ
ศิลปะ Trick Art ที่มีความหลากหลายและพัฒนาให้แหวกแนวเหนือ
จินตนาการมากขึ้น ชนิดที่ว่าบางภาพ หรือบางสเตชันอาร์ตอาจทำให้
เราขำกลิ้งไปตาม ๆ กัน นอกจากนี้ยังมีมุมพักผ่อนและคาเฟ่ที่สามารถ
นั่งเครื่องดื่มและเบเกอรี่อร่อย ๆ มานั่งทานได้

Alive Museum สาขาอินดง เปิดตั้งแต่ 09.00-12.00 น. ค่าเข้าชม
12,000 วอน ถ้าไป สามารถนั่งรถไฟใต้ดิน สาย 1, 3 และ 5 ลงที่
สถานี St.Jongno-3ga ทางออก 1 ได้
วันนี้เล่าให้ฟังย่อ ๆ เท่านั้น เดี่ยวพี่เขียนจดหมายมาเล่าให้ฟังใหม่
นะ

คิดถึงมาก

จากพี่

รูปแบบในการเขียนสารคดีท่องเที่ยว

3. บันทึกประจำวัน

ผู้เขียนจะบันทึกเหตุการณ์การเดินทางท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น
ในแต่ละวัน เริ่มตั้งแต่ตื่นนอน ทำกิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ
ต่อเนื่องจนจบในหนึ่งวัน โดยเขียนบันทึกทุก ๆ วัน ตลอดจน
การท่องเที่ยวครั้งนั้นสิ้นสุดลง

ตัวอย่างรูปแบบบันทึกประจำวัน

- สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“มุงไกลในรอยทราย”** พระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

จันทร์ที่ 9 เมษายน 2533

วันนี้ตื่นเช้าตั้งแต่ตีห้า ทดลองอ่านบททวนเรื่องราวที่พบเห็น เมื่อวานนี้ค่อนข้างจะยากเพราะเราก็นั่งสื่อกันมายังไม่ละเอียด ฟังก็ค้พูดและถามแปลบางครั้งก็ไม่แน่ใจ ไม่อยากเขียนไปผิดๆ กลับไปจะต้องค้นหนังสืออ้างอิงหลายเล่มเทียบกัน

เช้าๆ ไปเดินเล่นครู่หนึ่ง กลับไปรับประทานอาหารเช้า มี
ข้าวต้มกับอะโรคล้าย ๆ กับเมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าเลยกินแต่ปาท้องไก่
กล้วยและน้ำเต้าหู้

ประมาณ 09.30 น. ข้าพเจ้าไปมหาศาลาประชาชน (คนที่ไม่
อยู่ในรายชื่อมี ป้าจัน กิ่ง อึ้ง ซุป ไปเที่ยวเทียนถานกัน)

มุมมองของการเล่าเรื่อง

1. ใช้มุมมองของผู้เขียน การเล่าแบบนี้จะปรากฏสรรพนามของผู้เขียน เช่น **ฉัน ผม พวกเขา** ซึ่งส่วนมากผู้เขียนจะเป็นผู้เล่าเรื่องราวการท่องเที่ยวครั้งนั้นด้วยตัวเอง

2. ไม่ปรากฏมุมมอง คือ การนำเสนอข้อมูลหรือทัศนะอย่างกลาง ๆ ไม่สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียน การเขียนแบบนี้ จะไม่ปรากฏตัวผู้เล่าเรื่อง

ตัวอย่างการใช้มุมมองของผู้เขียน

- สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“พักพิงกายใจ ผ่อนคลายความเครียดใกล้เมืองกรุง”** ใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า **“ฉัน”** เพื่อเล่าเรื่องราวผ่านไบนานเท่าไร ไม่ทราบได้ที่ครอบครัวของฉันกำลังหลงใหลไปกับธรรมชาติของ **“บางกระเจ้า”** เสียงท้องของฉันและพี่สาวก็ร้องออกมา เป็นสัญญาณว่าถึงเวลาทานอาหารเสียแล้ว พ่อและแม่ไม่รอช้า พาฉันและพี่สาวปั่นจักรยานไปสู่ตลาดบางน้ำผึ้งหนึ่งในพื้นที่ท่องเที่ยวของบางกระเจ้า ตามรายทางมีป้ายนำทางอยู่เสมอเพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยว

เมื่อถึงตลาดบางน้ำผึ้ง ก็พบกับของกินทั้งคาวหวาน และความ
เป็นธรรมชาติในการตกแต่งอาหาร เช่น ใบตองเป็นภาชนะแทนถ้วย
โฟม เมื่อเดินเข้าไปสู่ภายในตลาด ด้านซ้ายจะมีเรือนไทยพร้อมกับ
เสียงเพลงไทยเดิมราวกับจะทำให้เคลิบเคลิ้มไปกับบรรยากาศของ
บ้านเรือนไทย มีกาแฟโบราณ น้ำสมุนไพรและเมี่ยงคำที่มีน้ำราด
สูตรโบราณซึ่งเป็นของขึ้นชื่อวางขายเป็นสำรับพร้อมให้รับประทาน
ในตัวเรือนจะมีผู้คนต่อแถวยาวเพื่อรอลิ้มลองจนแม้ค้ำหน้าตา
ชั้นบาน ฉันทและครอบครัวไม่รอช้าเข้าไปอุดหนุนและเที่ยวชม
บรรยากาศรอบบ้านเรือนไทย

ตัวอย่างการใช้มุมมองของผู้เขียน

- สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“หุบหมอก หยอกดาวที่ภูทับเบิก”**

ภูทับเบิก เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดจังหวัดเพชรบูรณ์ สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1768 เมตร ด้วยความสูงที่ทำให้การเดินทางขึ้นมามีความหวาดเสียวเหมือนกับการเล่นรถไฟเหาะ เส้นทางที่คดเคี้ยวและค่อนข้างชันทำเอา**ฉัน**นั่งแทบไม่ติดเบาะ แต่เมื่อมาถึงยังจุดหมาย **ฉัน**ก็ได้ลิ้มความเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทางไปหมด ภาพของพื้นป่าเขียวขจีตามเส้นทางที่เราผ่านมาเมื่อครู่ มีรถมากมายขับไล่ตามกันขึ้นมาเป็นภาพที่สวยงามอย่างน่าประหลาด เพราะทุกอย่างเล็กจิ๋วไปหมด

ตัวอย่างที่ไม่ปรากฏมุมมอง

- สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“นครแห่งความทรงจำ”** ที่เล่าถึงวัดพระธาตุวรวิหาร

เมื่อเข้าไปภายในวัดจะเห็นผู้คนมากมายที่หลังไหล่กันมาราบไหว้พระบรมธาตุกันอย่างเนืองแน่น มีให้เห็นไปตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงคนชรา เสียงของระฆังที่ดังแว่วออกมาจากด้านในพระธาตุเจดีย์เหมือนชักชวนให้เข้าไปด้านใน ระหว่างเดินไปรอบๆ ภายนอกกำแพงวัดชั้นแรกก็ต้องรู้สึกแปลกใจกับพ่อค้าแม่ค้ากลุ่มหนึ่งที่มีมากมายพอกันกับนักท่องเที่ยวกำลังเดินถือถาดกลมแบกขึ้นใส่บา ที่ภายในถาดนั้นมี

ลักษณะเหมือนลูกชิ้น แต่เมื่อมองดูดี ๆ ก็ไม่ใช่ลูกชิ้นจิ้งค่อย ๆ เดินเข้าไปใกล้ ๆ ก็ต้องแปลกใจมากขึ้นไปอีกเพราะในถาดนั้นคือมังคุดเสียบไม้ แม่ค้าบอกว่า มันคือ “มังคุดคัต” ของกินเล่นของคนนคร เป็นมังคุดห้ามๆ นำมาล้างน้ำปูนใสจนหมดยาง และเป็นสีขาวใสสวยงามกิน

เมื่อก้าวเข้าผ่านประตูกำแพงชั้นที่ 2 เข้าไปแล้วก็จะพบกับเจดีย์จำลองพระธาตุกว่า 50 องค์ ที่ตั้งเรียงรายเต็มลานกว้างไปหมด ตามฐานเจดีย์ก็จะมีนักท่องเที่ยวยืนถ่ายรูปเก็บภาพความสวยงามอยู่ทุกๆ

เจดีย์

ตัวอย่างที่ไม่ปรากฏมุมมอง

- สารคดีท่องเที่ยว **“พระราชอุทยานเมืองคอนดินแดนแห่งความศักดิ์สิทธิ์”**
ที่กล่าวถึงพระราชอุทยานเมืองคอน จังหวัดนครศรีธรรมราช

“พระราชอุทยานเมืองคอน” เป็นชื่อเรียกที่ติดปากของผู้คนในจังหวัดนี้
วัดแห่งนี้เป็นวัดพระอารามหลวง ชั้นเอก ชื่อเต็มของวัดคือ วัดพระ
มหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นวัดที่มีความสำคัญยิ่งของชาวเมืองคอน
และสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของพระธาตุนี้ที่เป็นที่จดจำของผู้คนก็คือ
ปลียอดทองคำขององค์พระธาตุนอกจากมีน้ำหนักทองคำถึง 141
บาท ลักษณะขององค์พระธาตุเป็นรูประฆังคว่ำ และมีตำนานกล่าว
ขานอย่างมากมาย

ทุกปีในวันวิสาขบูชาจะมีการแห่ผ้าห่มล้อมองค์พระธาตุ ชาวบ้านเชื่อว่า
ถ้าหากผู้ใดได้เข้าร่วมพิธีนี้ถือว่าเป็นสิริมงคลยิ่งนัก เพราะระหว่างที่เดิน
แห่ผ้า ถ้าใครบนหรือขอพรจะประสบความสำเร็จดังใจหวังทุกประการ
และมีเรื่องเล่าว่าชาวบ้านคนหนึ่ง ลูกชายได้ประสบอุบัติเหตุ ทำให้
ร่างกายเป็นอัมพาตไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้เป็นพ่อกับแม่ได้มา
เข้าร่วมพิธีดังกล่าวและได้บนในใจเอาไว้ว่า ขอให้ลูกชายหายเจ็บป่วย
โดยเร็ววัน ถ้าหายจะให้ลูกชายบวชที่วัดแห่งนี้ ปรากฏว่าอาการของลูก
ชายดีขึ้นทีละวัน จนในที่สุดกลับมาเดินได้ปกติ ผู้เป็นแม่จึงมาแก้บนไว้ให้

ลูกชาย

การดำเนินเรื่อง

- การดำเนินเรื่องในการเขียนสารคดีท่องเที่ยวมักพบ 3 รูปแบบ คือ

1. การดำเนินเรื่องตามลำดับเวลา
2. การดำเนินเรื่องแบบย้อนอดีต
3. การดำเนินเรื่องตามลำดับความสำคัญ

1. การดำเนินเรื่องตามลำดับเวลา

- เป็นการเสนอเหตุการณ์ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลาก่อนหลัง
  - เริ่มจากการเล่าเรื่องตั้งแต่ก่อนออกเดินทาง
  - การกล่าวถึงจุดหมายหรือสถานที่ท่องเที่ยว
  - จนถึงการเดินทางกลับ
- ผู้อ่านจะเห็นภาพการเดินทางตามลำดับอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ไม่ทำให้ผู้อ่านสับสนกับการเดินทางท่องเที่ยวของผู้เขียน
- ตัวอย่างสารคดีเรื่อง **“เที่ยว 2 วัน 1 คืน: เสน่ห์เมืองสังขละ”**

ตัวอย่างการดำเนินเรื่องตามลำดับเวลา

- วันเดินทางที่น่าตื่นเต้น

เช้าวันเดินทางวันที่ 20 เมษายน ฉันและเพื่อนๆ ต่างสละพายเป้กันคนละใบ เนื่องจากสัมภาระมีไม่มากนัก เราเดินทางกันโดยรถยนต์ส่วนตัว ที่มีคุณครูเป็นหัวหน้านำเที่ยวครั้งนี้...

เมื่อเดินทางจนเข้าใกล้อำเภอสังขละบุรี เส้นทางนั้นรายล้อมไปด้วยภูเขาและถนนคดเคี้ยวมีทางโค้งมากมาย ฉันมองออกไปนอกหน้าต่างต่างรถ เห็นเหวที่ลึกลงไปแล้วรู้สึกเสียวที่ท้องน้อยเพราะความกลัว...

- วันแรกสำรวจเมืองสังขละ

หลังจากเก็บของเสร็จเรียบร้อย พวกเราพากันเดินออกจากที่พัก เพื่อสำรวจดูรอบๆ ว่าที่นี่มีอะไรบ้าง เนื่องจากกว่าจะมาถึงก็เริ่มเย็นแล้ว จึงเที่ยวไม่ได้เต็มที่ ฉันได้เห็นว่าร้านค้าต่าง ๆ เรียงราย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชุดกะเหรี่ยงและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เราไม่ค่อยคุ้นเคย เช่น ไม้ทานาคา แผ่นหินที่ทำมาเฉพาะ (ใช้ถูกับไม้เพื่อทำแป้งทาหน้า) และกระเป๋าทอผ้า เป็นต้น ทุกคนที่นี่ดูเป็นกันเองและช่วยเหลือกันและกัน ทั้งยังน่ารักแล้ว พูดจาดีอีกด้วย แม้จะฟังไม่ค่อยชัด แต่ทุกคนก็ยิ้มแย้มให้กับนักท่องเที่ยวเสมอ

- วันที่สองเสียค่ายต้องกลับแล้ว

เสียงนาฬิกาปลุกดังขึ้นแต่เช้า พวกเราทุกคนรีบลุกขึ้นแต่งตัว เพื่อจะไปตักบาตรในตอนเช้า โดยใส่ชุดกะเหรี่ยงที่ซื้อมาเมื่อวานแล้ว ประแป้งที่หน้าเพื่อความกลมกลืนกับชาวบ้าน

ฉันเดินมาข้างนอกที่พักก่อนใครและเดินไปที่สะพานมอญ ตอนนั้นไม่ค่อยมีใครมากนักเนื่องจากยังเช้ามากประมาณ 6 นาฬิกา สะพานมอญ ตอนนั้นเต็มไปด้วยหมอกดูสวยและดูลึกลับ เพราะมองแทบไม่เห็นฝั่งตรงข้ามสะพานเลย จากนั้นสายลมพัดโชยมากระทบแขนของฉันทำให้รู้สึกหนาวเย็นแต่สดชื่นมาก....

2. การดำเนินเรื่องแบบย้อนอดีต

- ผู้เขียนจะเขียนในลักษณะที่เคยท่องเที่ยวสถานที่นั้นมาแล้วในครั้งก่อน แล้วนี่ก็ย้อนเขียนเล่าเหตุการณ์ท่องเที่ยวเมื่อครั้งอดีต
- แล้วอาจนำเหตุการณ์ในอดีตมาเปรียบเทียบกับการท่องเที่ยวครั้งปัจจุบันว่าเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

**ทั้งในด้านสถานที่ บรรยากาศ อารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติ
ต่อสถานที่ที่ท่องเที่ยวนั้น เป็นต้น**

ตัวอย่างการดำเนินเรื่องแบบย้อนอดีต

- ตัวอย่างสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“ทะเลแห่งความทรงจำ แล้วเราจะกลับมาพบกันใหม่”**

ห้วงทะเลยังคงสงบ แม้จะมีเสียงหัวเราะดังแว่วมาตามลมบ้าง แต่ทะเลก็ยังคงสงบที่นี้ในเวลากลางคืน คงคล้ายกับแผ่นกระจกใหญ่ สามารถสะท้อนแสงจากดวงดาวได้ไม่มีที่สิ้นสุด

กาลเวลาผันผ่าน ความเจริญเข้ามาสู่จังหวัดเล็กๆ แห่งนี้ จังหวัดสตูลเปลี่ยนสถานที่ท่องเที่ยวที่เงียบสงบให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นชื่อของเมือง ที่นี้ทะเลปากบารา ประตูลู่เกาะในทะเลอันดามัน

ร้านค้าหลากหลายตั้งเรียงรายอยู่ริมทาง มีนักท่องเที่ยวจาก
ต่างถิ่นเดินกันอยู่ให้ทั่ว เป็นภาพที่ไม่คุ้นตา แต่ก็ไม่ได้ทำให้รู้สึก
แปลกใจเท่าใดนัก ฉันเดินย่ำเท้าไปตามชายหาดไกลจากคลื่นทะเล
สักหน่อย ด้วยไม่อยากจะรองเท้าผ้าใบคู่โปรดต้องเปียก แต่สุดท้าย
อดใจไม่ไหว ถอดรองเท้าออกมาถือไว้แล้วจึงเดินลุยลงไปในทะเล
ด้วยเท้าเปล่าของตน กลิ่นอายของทะเลและความเย็นของสายน้ำที่
กำลังล้อมรอบตัวฉันให้ความรู้สึกสดชื่น ทราายนุ่มๆ เหมือนจะดูด
ฉันลงไปทุกครั้งทีคลื่นซัดขึ้นมา

3. การดำเนินเรื่องตามลำดับความสำคัญ

- คือ การนำเสนอเนื้อหาที่มีความสำคัญมากที่สุดกล่าวไว้ตอนต้นตามด้วยส่วนที่มีความสำคัญรองลงไปตามลำดับ เช่น
- โครงเรื่องสารคดี “กิน เที้ยว ซิลต์ @ วังน้ำเขียว” ของผู้กัณฑ์
  - เริ่มจากความเป็นมาของวังน้ำเขียว ที่ตั้ง อาณาเขต
  - การเดินทางสู่วังน้ำเขียว
  - สิ่งที่ต้องเตรียมไปเที่ยววังน้ำเขียว
  - 10 เหตุผลที่ควรไปเที่ยววังน้ำเขียว

- สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจก่อนถึงวังน้ำเขียว
- แหล่งท่องเที่ยวรอบวังน้ำเขียว
- 6 ร้านอาหารอร่อยที่ต้องไปชิม
- 4 ร้านกาแฟสุดสวยในวังน้ำเขียว
- ที่พักในวังน้ำเขียว
- จบลงด้วยการแนะนำสินค้าขึ้นชื่อและของที่ระลึกจากวังน้ำเขียว

การใช้ภาษา

- การใช้ภาษา ผู้เขียนต้องใช้ถ้อยคำสำนวน โวหาร ภาพพจน์ สัญลักษณ์
ลีลาจังหวะ ที่ก่อให้เกิดจินตภาพและสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่าน
ดังนี้

1. การเล่นคำสัมผัสคล้องจอง

2. การใช้ภาษาพูด

3. สำนวน

4. โวหาร

5. ภาพพจน์

1. การเล่นคำสัมผัสคล้องจอง

- ตัวอย่างสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“ย่าญี่ปุ่น”** มีการเล่นเสียงสัมผัสสระและสัมผัสอักษร และการใช้คำซ้ำ ดังความว่า
“วัดวาอารามที่นี่ก็มีสี่สันทรอดทรงดำๆ คร่ำๆ คร่ำๆ ไม่
อะร้าอร่ามเรื่องรองเป็นทองตรุษจีนอย่างเมืองอื่น”

2. การใช้ภาษาพูด

- การใช้ภาษาพูด จะพบมากในงานเขียนสารคดีท่องเที่ยวประเภทเล่าประสบการณ์ท่องเที่ยว
- การนำเสนอลีลาภาษาระดับนี้ จะทำให้เห็นภาพ ได้อารมณ์ ความรู้สึก อ่านเข้าใจง่าย ไม่เคร่งเครียด และเป็นกันเองระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน

- ตัวอย่างสารคดีเรื่อง **“ชินจ่าวเวียดนาม”** ที่กล่าวถึงการจราจรในกรุงฮานอย มีการใช้ภาษาพูดหลายคำ

การจราจรในกรุงฮานอยเป็นที่อัศจรรย์ใจสำหรับผมและทุกคนที่เพิ่งไปพบเห็นยิ่งนัก คือรถมอเตอร์ไซค์มีมาก วิ่งกันยั่วเยี้ยเต็มท้องถนนไปหมด ไม่มีการแบ่งเลนแบ่งฟาก วิ่งกันวุ่นไม่เป็นระเบียบ วิ่งกินเลนกันไปมา สุดแต่จะมีที่ว่างไปได้ รถบัสของคณะเราวิ่งไปก็พบรถมอเตอร์ไซค์วิ่งดาหน้าตรงเข้ามา คนที่นั่งด้านหน้าร้องกันเสียงดังระงม ทั้งร้องว้าย โอ๊ย โอ้โห คุณพระช่วย เพราะตรงเข้ามาแบบเฉียดฉิว คิดว่าชนแน่ๆ แต่ไม่ชน กลับหลีกไปได้แบบเรือที่หลีกกันในน้ำหวาดเสียวจริงๆ หัวใจจะวาย

3. จำนวน

- ตัวอย่างสารคดีท่องเที่ยวในพระราชนิพนธ์เรื่อง **“ย่าแดง มังกร”** ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ทรงกล่าวถึงจำนวนไทยที่ว่า **ดาบสองคม**

“ตำราหรือวิชาการต่างๆ นั้นเปรียบเสมือนดาบสองคม ถ้าไม่ระวังแล้วอาจจะเป็นผลร้ายได้ วิชาปริญญานั้นถ้าปริญญะเพราะแล้วอาจทำให้คนไขเป็นอันตรายได้”

- สำนักวิทยบริการฯ “ดาบสองคม” หมายถึง มีทั้งคุณและโทษ อาจดี หรืออาจเสียก็ได้
- ในที่นี้ทรงกล่าวถึงตำราและวิชาการต่างๆ ว่าเปรียบเสมือนดาบสองคมคือ ถ้าใช้อย่างถูกต้องก็จะเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด แต่ถ้าหากไม่ระมัดระวังในการใช้ก็อาจก่อให้เกิดโทษสูงสุดได้เช่นกัน

4. โวหาร

- เป็นถ้อยคำที่เรียบเรียงเป็นอย่างดี มีวิธีการ มีชั้นเชิงและมีศิลปะ เพื่อสื่อสารได้อย่างแจ่มแจ้ง ชัดเจน และลึกซึ้ง ผู้อ่านรับสารได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

- สารคดีท่องเที่ยวมักปรากฏโวหารการเขียน คือ

1) **บรรยายโวหาร** เป็นโวหารการเขียนที่อธิบายเรื่องราวอย่างถี่ยวนตามที่ได้รู้เห็นมาหรือจากประสบการณ์ของผู้เขียน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจแจ่มแจ้ง

2) **พรรณนาโวหาร** เป็นโวหารการเขียนที่กล่าวถึงเรื่องราวสถานที่ บุคคล สิ่งของ หรืออารมณ์อย่างละเอียด มีความประณีตในการเลือกใช้ถ้อยคำที่ไพเราะ สอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึก โน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเกิดภาพ เกิดอารมณ์คล้อยตาม

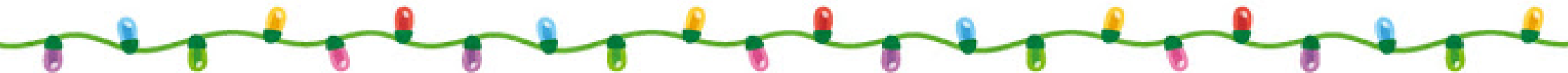

ตัวอย่างบรรยายโวหาร

- สารคดีเรื่อง **“ตลาดแห่งชีวิต”** ที่บรรยายถึงตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดน้ำดำเนินสะดวก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดราชบุรี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่ลุ่มหลงของบรรดานักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพราะตลาดน้ำแห่งนี้เป็นสถานที่ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน อย่างเห็นได้ชัดคือ การใช้เรือเป็นยานพาหนะ การค้าขายที่เกิดขึ้นจึงเป็นการค้าขายทางเรือ

พ่อค้าแม่ค้าจะนำสินค้าที่มีอยู่ในชุมชนออกมาวางขาย และเป็น
สินค้าที่ได้รับความนิยมของชาวต่างชาติ เช่น การวาดภาพช่าง
ภาพแกะสลัก

นอกจากจะมีการค้าขายทางเรือแล้ว ก็ยังมีการให้บริการเรือ
โดยจัดเป็นเรือนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจ เพื่อได้สัมผัสกับ
การใช้ชีวิตของชาวดำเนินสะดวกริมสองฝั่งคลอง และได้สัมผัสถึง
ธรรมชาติอันน่าหลงใหล และสวยงาม

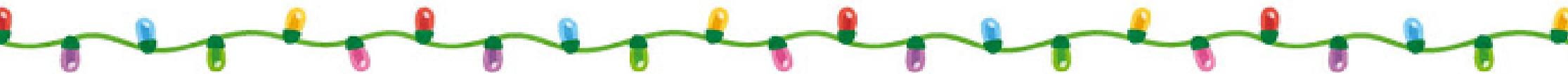
ตัวอย่างบรรยายโวหาร

- สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“ดรีมเวิลด์: สวนสนุกแห่งความทรงจำ”**

ดรีมเวิลด์ (Dream World) เป็นสวนสนุกยอดนิยมของคนหลาย ๆ คน และเป็นสถานที่แรกๆ ที่ผู้คนจะนึกถึงกัน ทุกที่ของดรีมเวิลด์ถูก ตกแต่งด้วยดอกไม้สีสันสดใสให้สวยงาม มีรูปปั้นมากมายทั้งแบบ น่ารักหรือแปลกตาชวนให้ถ่ายรูปเก็บไว้ และที่พลาดไม่ได้ของคนรัก การถ่ายภาพก็คือ โซน เลิฟการ์เด้น อุทยานแห่งความรักที่ตกแต่งด้วย ดอกไม้สีสันสดใส มีรูปปั้นนกกกระยางสีชมพูสองตัวทำหัวเป็นรูปหัวใจ

ตั้งเด่นตรงกลางทางเดิน ท่ามกลางดอกไม้ไม้ประดับดอกไม้ และรูปปั้น
หัวใจมากกว่า 100 ดวง ประดับประดาอยู่ตามข้างทาง เหมาะที่จะ
พาคันรักและครอบครัวมาถ่ายรูปเป็นภาพบรรยากาศเอาไว้

นอกจากสถานที่ถ่ายรูปที่มีอยู่มากมายจนแทบจะเรียกได้ว่าทุก
ย่างก้าวเข้าไปในสวนสนุกแห่งนี้สามารถถ่ายรูปได้ทุกที่ เครื่อง
เล่นในสวนสนุกก็เป็นที่สุดถึงกันมาก ไม่แพ้สวนดอกไม้ที่สวยงาม
เลย ดรีมเวิร์ลมีเครื่องเล่นมากกว่า 20 ชนิด มีทั้งเครื่องเล่นสำหรับเด็ก
และครอบครัวที่ต้องการสร้างความทรงจำด้วยกัน อย่างบ้าน
ยักษ์ ที่ทุกอย่างในบ้านล้วนใหญ่โต....

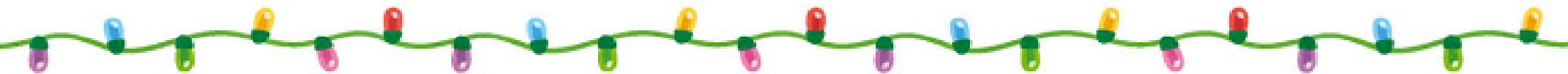

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

- ตัวอย่างสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“ตกหลุมรักที่มัลดีฟส์”** ได้พรรณนาบรรยากาศถึงความสวยงามและความน่าประหลาดพิเรนทร์ของมหาสมุทรอินเดีย

ฉันนั่งเพลินไปกับการมองเกลียวคลื่นระลอกแล้วระลอกเล่า ฟืนทะเลสีฟ้าครามและเขียวสด โอบล้อมคนพลัดถิ่นให้อุ่นใจ นี่เป็นครั้งแรกที่ฉันได้ใกล้ชิดกับมหาสมุทรอินเดีย แต่ดูเหมือนว่ามหาสมุทรกว้างใหญ่แห่งนี้ไม่เป็นกันเองเอาเสียเลย คลื่นลูกโตที่

โหมกระหน่ำเข้าซัดสาดเรือ ชวนให้ใจหายใจคว่ำ หรือนี่เป็นบท
ต้อนรับของมหาสมุทรอินเดียที่อยากบอกให้รู้ว่าแสนยานุภาพและ
พลังของมหาสมุทรนั้นยิ่งใหญ่เพียงใด ฉันไม่บังอาจทำท่ายหรือ
หาญกล้าหยิ่งเชิงมหาสมุทรอินเดียเด็ดขาด จึงพริ้มตาหลับในมุม
แคบ ๆ อย่างสุขใจ

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

- ตัวอย่างสารคดีท่องเที่ยว “**หาดทรายสวย น้ำทะเลใส ภาพทรงจำที่หาดชะอำ**”

เสียงคลื่นกระทบฝั่งสองข้างทางมีพื้นที่สี่เทา ปลาตีนตัวน้อยสองสามตัว ใช้ครีบดันตัวออกมาจากดินสี่เทาอันเหนียวหนึบ มีต้นโกงกางวางเรียงรายเป็นพื้นหลัง ไกลออกไปเห็นต้นมะพร้าวปลิวรับแรงลม ถัดออกไปจะเห็นหาดทรายสีขาวสะอาดตัดกับสีฟ้าครามของน้ำทะเลที่สวยงามราวกับมีคนมาแต่งแต้มสีสัน

มองไปตามแนวชายหาด มีห้วงยางสีดำสนิทหลายขนาดวางต่อกันเป็นชั้นๆ มีเรือบานานาโบ้ทวางเรียงกันเป็นแถวข้างๆ กัน มีผู้ชาย สะพายกระเป๋าข้างสีดำ ยืนรอให้นักท่องเที่ยวมาเช่าสินค้าของเขา

มองออกไปในน้ำทะเลสีครามใส จะเห็นนักท่องเที่ยวมากมาย ทั้งคนไทยและคนต่างประเทศ ทั้งเด็กน้อยไปจนถึงผู้ใหญ่ต่างเล่นน้ำกันอย่างสนุกสนาน ไกลออกไปจนสุดสายตาเห็นน้ำทะเลสีน้ำเงิน เข้มตัดกับสีฟ้าอ่อนของท้องฟ้า สวยงาม โดยไม่ต้องใช้แอปพลิเคชัน โทรศัพท์ในการตกแต่งใด ๆ

5. ภาพพจน์

- การใช้ภาษาอย่างมีศิลปะเพื่อให้เกิดภาพ เกิดความรู้สึกรื่นเริงคิด และจินตนาการ เช่น

1) อุปมา

2) บุคคลวัต

3) อติพจน์

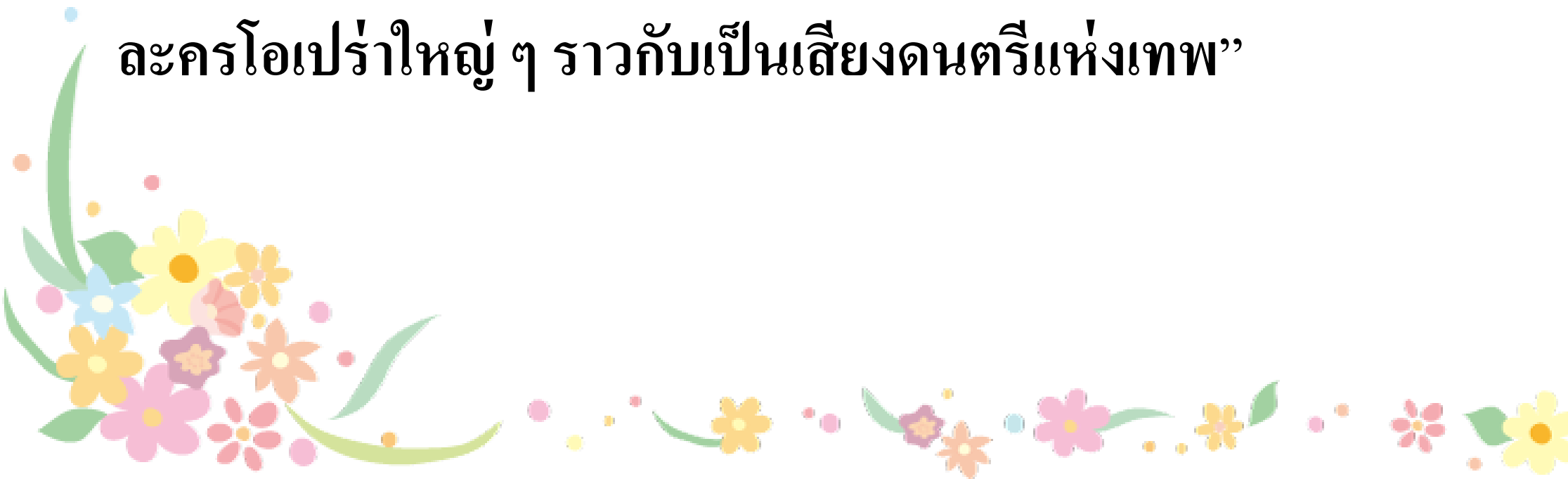
1) อุปมา

- อุปมา หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง
- ตัวอย่างสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“ARMENIA แดนสวรรค์สะพานเชื่อมยูเรเชีย”** มีการเปรียบเทียบเสียงขลุ่ยคู้คู้ที่มีความไพเราะดังก้องสะท้อนไปมาเหมือนได้ฟังดนตรีอยู่ในโรงละคร โอเปรา จากนั้นขยายความต่อ โดยเปรียบเทียบอีกว่าเป็นเสียงดนตรีแห่งเทพ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบสองชั้น

“โชคดีที่วันนี้มีนักดนตรีพื้นเมืองเป็นคุณลุงคนหนึ่งมาเป่า
ขลุ่ยคู่คู่ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประจำชาติอาร์เมเนียให้เราฟัง ไม
น่าเชื่อเลยว่าเสียงขลุ่ยไม้แค่อันเล็กๆ พอมาเป่าอยู่ในวิหารหิน
แบบนี้ มันจะก้องสะท้อนไปมาเหมือนเราฟังดนตรีอยู่ในโรง
ละครโอเปร่าใหญ่ ๆ ราวกับเป็นเสียงดนตรีแห่งเทพ”

2) บุคคลวัต

- บุคคลวัต เป็นการสมมุติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตให้มีอารมณ์หรือกริยาอาการเหมือนมนุษย์
- ตัวอย่างสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“ย่าแดนมังกร”** พระราชินีพม่า ในสมเด็จพระเทพฯ พระองค์ทรงใช้บุคคลวัตสื่อถึงกล้องที่มักจะขัดข้องใช้การไม่ค่อยได้อยู่เสมอ

“สำหรับกล้องถ่ายรูปของข้าพเจ้ากับกล้องของท่านผู้หญิงมณีรัตน์นั้นเหมือนกัน แต่ของข้าพเจ้าใช้การได้ดีกว่ากล้องท่านผู้หญิงซึ่งมักจะป่วยตลอดกาล”

3) อติพจน์

- อติพจน์ เป็นการกล่าวเกินจากความเป็นจริง
- ตัวอย่างสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง **“ถึงใจอินเดีย”** กล่าวถึงอากาศในเมืองอมฤตสาร์ในกรุงเดลีว่าร้อนมาก ความว่า
“ฉันมาถึงอมฤตสาร์ โดยไม่ได้ตั้งใจ เหตุเพราะอากาศเดือนพฤษภาคมในกรุงเดลีนั้นร้อนจัดระดับตับเจียนแตก! ทนร้อนจนเนื้อตัวแทบละลาย ฉันเพิ่งรู้วันนั้นเองว่าความร้อน 46 องศาเซลเซียสนั้นทรมาณเนื้อตัวเพียงไหน”

คุณสมบัติของผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยว

- การจะเขียนสารคดีท่องเที่ยวได้ดี น่าอ่าน ผู้เขียนควรมีคุณสมบัติตามที่หม่อมหลวงเสริมแสง พันธุมสุต กล่าวไว้ว่า
  - 1) มีความช่างสังเกต ช่างจดจำ เมื่อไปที่ไหนก็จะสังเกตสิ่งที่ได้พบเห็น และจดจำภาพนั้น ๆ ไว้ได้
  - 2) มีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น เมื่อไปที่ไหนจึงสนใจศึกษาสถานที่นั้นๆ ทุกแง่มุม หรือเมื่อมีสิ่งใดไม่รู้ก็จะซักถามผู้รู้ ทำให้ยังจดจำเรื่องราวสถานที่นั้น ได้ดียิ่งขึ้น

คุณสมบัติของผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยว

3) รู้จักแสวงหาแง่มุมที่แปลกใหม่ของสถานที่และชีวิตผู้คน มาเสนอต่อผู้อ่าน ไม่ซ้ำแบบเรื่องราวตามนักเขียนคนอื่น

4) มีอารมณ์ขันและอารมณ์สุนทรีย์ จึงสามารถถ่ายทอด เรื่องราวที่พบเห็นได้อย่างสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ

หลักพื้นฐานการเขียนสารคดีท่องเที่ยว

- ผู้เขียนสารคดีท่องเที่ยวควรคำนึงถึงหลักพื้นฐานการเขียนสารคดีท่องเที่ยวในเบื้องต้น ดังนี้

1) มีความคิดริเริ่มในการนำเสนอเรื่องราว มีความแปลกใหม่ ถึงแม้จะนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกัน แต่ควรสร้างเนื้อหาให้สดใหม่และมีสีสัน นำเสนอคนละแง่มุมจากนักเขียนคนอื่น

2) มีความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพียงพอในเรื่องที่จะเขียน

หลักพื้นฐานการเขียนสารคดีท่องเที่ยว

3) มีความสามารถในการแสดงทัศนะเรื่องการท่องเที่ยวและเรื่องอื่นๆ ต่อโลกต่อชีวิต อันเป็นสารประโยชน์แก่ผู้อ่าน

4) มีความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมและน่าสนใจ

5) มีความสามารถในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง

